

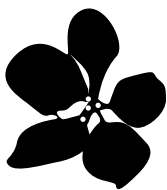
AMANDAN KOLME KESÄÄ

MERI
SAVONEN

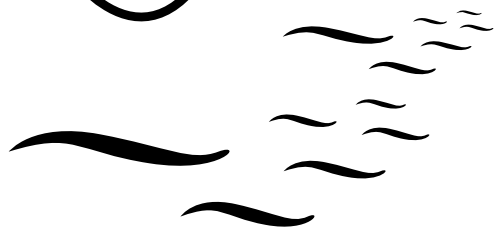
BAZAR

MERI
SAVONEN

AMANDAN
KOLME
KESÄÄ

BAZAR

© Meri Savonen ja Bazar Kustannus 2023
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-376-940-3

Taitto: Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

Rakkaudella ja kiitollisuudella
Jannelle, Hertalle ja Eliakselle

ENSIMMÄINEN KESÄ

LUKU 1

JON ON LÄHTENYT. Olen herännyt tästä sängystä tuhansia kertoja, mutta tänään on viimeinen aamu.

Silmiin sattuu. Availen luomia varovasti. Minun ei tarvitse nähdä kasvojani tietääkseni, miltä näytän. Samalta kuin niin monta kertaa aiemmin, pelottavalta ja tunnistamattomalta. Alaluomissa on pussit, jotka ylettyvät poskipäille. Yläluomet ovat paksut ja turpeat, oikeastaan kauniimmat kuin tavallisesti. Silmät ovat viirut jossain siellä välissä. Tältä näytän, kun olen itkenyt aamuun asti.

Palaan tänne vasta, kun oot poissa. Ne olivat Jonin viimeiset sanat, ja sitten hän löi oven kiinni. Kun ryntäsin rappuun, alaovi kolahti jo. Katsoin lenkkareitani eteisen matolla ja miehen hetken, olisinko juossut perään. En tiedä, mikä minua pidätteli, ehkä se että olin yöpuvussa. Satoi kaatamalla.

Aloitin koko riidan. En jaksa enää, sanoin ja kerroin taas, mitä kaikkea en enää jaksa. Jon ei nostanut katsettaan puhelimestaan, ja kun hän lopulta vastasi, hän ei kysynyt mitään, ei koskaan kysy, ei tee elettäkään näyttääkseen kiinnostuneelta käymään sitä keskustelua. Jatkoin ja jatkoin, intin ja huusin ja lopulta kai sain mitä halusin. Jon oli vihaisempi kuin minä. Hän karjui, säntäili kohti ja pois päin kuin nurkkaan ahdistettu villieläin. Aina kun hänen pupillinsa suurenevat, silmät

näyttävät pikimustilta, kovilta ja kiiluvilta, samalta kuin remmi-räyhäjään silmät juuri ennen hyökkäystä. Sellaiseksi minä Jonin teen. Hän kertoi, mitä hän ei enää jaksa. Tätä. Aina tätä. Ei ole mitään muuta kuin tätä. Onhan, minä vastustin, vaikka mitä! Miksi sä aina perut kaiken hyvän, kun me riidellään?

Silloin kaduin jo kaikkea sanomaani, sillä tiesin missä mennään. Kuulin avainten kilahtavan eteisessä. Pieni ääni sai kudokset kylkiluiden takana jähmettymään. Tiesin hänen lähtevän ovesta ulos ja minun pelkäävän loppuyön, onko hän jäänyt bussin alle tai joku käynyt hänen kimppuunsa niin, että hän makaisi nyt märkänä myyttynä katuojassa, ja viimeinen muisto meistä olisi tämä riita ja toistemme kasvoille syljetyt sanat.

Avaan kaihtimet. Katu alhaalla on tyhjä. Päivänvalo häikäisee ja tunnen oloni paljaaksi sen edessä. Yritän soittaa, mutta Jonin puhelimeen ei saa vielääkään yhteyttä. Oli yli keskiyön, kun hän lähti. Hän ei ole lukenut yhtäkään viesteistäni. *Vastaa!* luki viimeisessä. *Onko kaikki hyvin?* sitä edellisessä. Tämä on meille tuttua. Jokaisessa kunnan riidassa hän on aina vain lähtenyt pois tilanteesta jonnekin, en tiedä minne. Mitään ei ole koskaan selvitetty verekseltään. Tosin enää ei ole mitään selvitettävää. Tässä tämä suhde nyt oli, oli kai jo monta riitaa sitten, eikä tuota eilistä voi oikein edes riidaksi kutsua. Lopulliseksi irrottautumiseksi ehkä.

Askeleeni ovat varovaiset, kun kävelen keittiöön. Valvonut, itkenyt vartalo on hauras. En haluaisi edes kahvia, mutta ilman sitä otsaani alkaa porata silmien välistä kello yhdeltätoista, ja päätäni särkee jo valmiiksi. Tartun punaiseen Tule sellaisena kuin olet -terveysmessumukiin, josta tuli virallinen lempikuppini heti tänne Jonin luokse muutettuani. Se on kapea ja korkea ja kahvi pysyy siinä kuumana kattoterassin tuulessakin. Kaikki nämä vuodet olemme juoneet aamukahvit

siellä lähes joka aamu ja katselleet yhdessä vanhojen kerrostalojen savupiippuja. Koskaan siellä ei ole ollut muita. Silloin minusta on aina tuntunut, että kaupungin katot, taivas ja koko maailma ovat kuuluneet vain meille.

Nyt juon kahvin sohvalla ja itken. Tiedän, ettei tämä ole samaa kuin ennen, kuin kaikkina, lukemattomina riitoina viime vuosina, jolloin olemme vuorotellen uhkailleet lähemmäksi tästä suhteesta. Jonin äänessä oli uudenlaista rauhallisuutta ja päättäväisyyttä, enkä minäkään väittänyt vastaan. En olisi halunnut tämän päättyvän näin, en välttämättä vielä edes ollenkaan. Vielä viimeiseksi yritin halata häntä keittiössä. Hän ei työntänyt pois, mutta seisoivat kivipatsaana paikoillaan. En voinut tehdä mitään, en keksinyt uusia sanoja.

Ikkunalaudalla on kuva meistä. Nauramme ja katsomme toisiamme mökkisaunan terassilla. Jonilla on punainen t-paita ja minulla keltaiset bikinit. Hellepäivä hehkuu poskillamme, ja voin melkein tuntea hänen ihonsa suolan kielelläni ja lämpimät kätensä vyötärölläni. Kuvassa on heinäkuu kuusi vuotta sitten. Olimme tavanneet sinä keväänä, mutta emme edelleenkään tarvinneet ruokaa tai juomaa, unta tai peittoa tai mitään muuta kuin toisemme.

Kosketan valkoisia kehyksiä sormenpäillä. Pääni käy yön keskustelua läpi. Missä vaiheessa raja ylittyi? Emmehän me voisi oikeasti erota, niin minä olen aiemmin ajatellut, meillä on ollut liian kauan liian paljon hyvää. Mutta keväällä tai viimeistään tänä kesänä jokin muuttui, en enää päässyt riitojen välissä takaisin samaan, en lähellekään enkä hetkeksikään. Ehkä Jonille oli käynyt niin jo aiemmin, kaikkina niinä kertoina, kun hän kuitenkin lopulta leppyi ja halasi minua. Yritetään vielä, minä aina sanoin painautuessani häntä vasten, tuntiessani sisälleni muodostuneen jähmeän möykyn sulavan. Yritetään, hän lupasi.

Katson taas puhelintani ja näen, että nyt Jon on lukenut viestini. On elossa, luoja kiitos. Yritän soittaa, mutta hän ei vastaa. Soitan monta kertaa, vaikka tiedän, että se on turhaa. Missä ikinä hän onkin, hän tuijottaa välkkyvää puhelintaan ja päättää olla vastaamatta. En tiedä, mitä edes sanoisin, voiko kesken eroa aloittaa puhelun sanomalla moi.

Tunnen hiljaisuudessa hänen torjuntansa, se vain jatkuu ja tunnit kuluvat. Hän ei halua puhua, ei edes sopia, miten tässä nyt edetään. Lopulta alan pakata tavaroitani. Mitä muuta-kaan tekisin, tämä on hänen asuntonsa. Työnnän epämääräisessä järjestyksessä muovipusseihin vaatteitani ja kirjojeni, kaiken minkä jaksan jo tänään kantaa. Valkoisen t-paidan, jolla yleensä nukun, työnnän kuitenkin Jonin vaatekaappiin. Säilyttääkö hän sen, jos en koskaan palaa? Entä kaikki ne kirjat, joiden alkulehdillä lukee *Rakkaudella Amanda*, tai säälittävät rimpulavillasukkani, kun kerrankin annoin lahjaksi jotain muuta kuin kirjan? Nytkö, kun kaikki on ohi, hän vihdoinkin malttaa juoda sen 007-samppanjan, jota säästimme vuosikausia ja odotimme tarpeeksi erityistä iltaa? Tuijotan paitaani kaapissa. Jon on painautunut sitä vasten öisin, riisunut sen yltäni, tuntenut siinä tuoksuni ja kuluneen puuvillan pehmeuden, ja nyt se on vain kasa kangasta. Ehkä joku toinen nainen löytää sen joskus ja kysyy epäluuloisesti, miksi hän sitä vieläkin säilyttää. Heittääkö hän sen silloin maitotölkkien ja kahvinpurujen sekaan tai repiikö tiskirätiksi, jolla pyyhkiä kuivunutta pastakastiketta hellan reunalta?

Lopulta suljen vaatekaapin oven. Peruutan istumaan sängyn reunalle ja lasken käteni harmaalle lakanalle. Mietin, kenet Jon tähän sänkyyn seuraavaksi tuo, ja koko ajatus saa minut voimaan niin pahoin, että voisin kai oksentaa. Enää minulla ei ole mitään oikeutta kysyä, onko se tai se kiva tai kaunis tai yrittikö se joku tyyppi siellä juhliassa jotain. Näen

silmissäni Jonin väkijoukossa, baarissa tai jossain, vaaleat hiukset tarkasti leikattuina, mustat kulmat hieman uhkaavan näköisinä. Minäkin haluaisin heti tutustua häneen, jos näkisin hänet ensimmäisen kerran, haluaisin vieläkin.

Tulee ilta, mutta istun edelleen muovipusseineni eteisen lattialla. Näen itseni eteisen peilistä. En todellakaan haluaisi tallentaa tästä hetkestä kuvallista todistusaineistoa mieleeni, mutta en jaksakaan välittää. Jon ei ole vieläkään vastannut. Hän on uskollinen tavoilleen ihan näillä suhteemme viime hetkilläkin, ja niin kai minäkin, kun kerran vieläkin pitkitän tätä surkeaa loppua. Puristan avainta nyrkissäni niin että sattuu. Muistan kuinka onnellinen olin sinä ensimmäisenä kesänä, kun teetimme sen rautatieaseman suutarilla kaupunkiin palatessamme, rinkat vielä selässä. Painan poskeni eteisen kuramatolle. En tiedä, mitä nyt teen, mitä vaihtoehtoja minulla edes on. Repiikö huoltomies minut lopulta ulos? Olen luonnevikainen vahtikoira, ja minut on viritetty kuulemaan jokainen ääni rappukäytävästä, mutta yhdetkään askeleet eivät ole Jonin. Hänen avaimensa eivät kilahda.

Vihaan puhelinta, joka on mykkä. Vihaan Jonia, joka ei soita minulle, jotta voisimme edes käydä tätä asiaa yhdessä läpi. Vihaan itseäni, säällittävää kasaa nahkaa ja elimiä takertuneena hänen seiniinsä ja oviinsa. Jon on aina kestänyt pidempään ilman minua kuin minä ilman häntä.

– Eikö sulla tulisi kauhea ikävä? kysyin yöllä, kun pelko jo puristi keuhkoni ryttyyn.

– Tulisi, hän sanoi, – ihan kauhea.

Viimein päätän, että on aika. Hilaan itseni ylös eteisen matolta. Kierrän asunnon vielä kerran ympäri, kosketan leveitä ikkunautoja, joilla olen istunut lukemattomina aamuina, iltoina, keskiyön tunteina. Sammutan valot valokatkaisijoista, jotka sormeni ovat oppineet löytämään pimeässä. Tunnen

lattialautojen tutun natinan varpaideni alla. Lopulta jätän avaimen keittiön tasolle eilisten pitsalaatikoiden viereen. Noin kaksikymmentä tuntia sitten me todellakin vielä söimme yhdessä pitsaa.

Kolmannella yrityksellä painan ulko-oven perässäni kiinni.

LUKU 2

SEURAAVAT PÄIVÄT NYHJÖTÄN poski vasten siskoni ja hänen miehensä Antin sohvatyynyä. Anna on vain vuoden minua vanhempi, mutta tällä hetkellä voisi yhtä hyvin olla vuosikymmenen, sillä kutistun pikkulapseksi heidän olohuoneensa sohvalle. Puhun Annan kanssa, puhun pitkiä puheluita Jonin kanssa, vältän puhumista kaikkien muiden kanssa, vaikkakin vastaan kerran vahingossa puhelimeen lehtimyylle ja kuuntelen hämmentyneenä hänen koko litaniensa. Itken silmäluomeni punoittaviksi. Puhun lisää Annan kanssa ja taas Jonin kanssa ja tunnen kuinka puhelu puhelulta meidän eromme varmistuu ja vahvistuu.

Viikonlopun jälkeen päätän, että on aika palata kotiin, ei sen takia, että voisin paremmin, vaan koska puhuminen ei auta, mikään ei. Kaikki kiertää kehää. Anna sanoo kerta toisensa jälkeen, ettei Jon tehnyt minua koskaan varmaks, että oikea rakkaus tuntuu ennen kaikkea turvalliselta. Anna on varma, että löydän jonkun, joka ymmärtää kuinka ihana ja ihmeellinen olen, kunhan vain jaksan odottaa. Minä vastaan siihen joka kerta, että luulin jo löytäneeni, en kestä ajatusta, että menisin yksin nukkumaan siihen samaan sänkyyn, jossa Jon kietoi iltaisin kätensä ympärilleni silloin harvoin, kun päätimme nukkua minun pienessä kaksiossani, joka muuttui

joka päivä tarpeettomammaksi. En tiedä, miten selviän tästä. En oikein edes muista, millaista oli ennen kuin rakastin Jonia.

Anna ja Antti tietävät sen kaiken. Anna silittää hiuksiani ja lupaa, että saan jäädä niin pitkäksi aikaa kuin haluan. Antti lämmittää saunan ja pinaattikeittoa, pesee pyykkejäni. He ovat yhtä kultaisia kuin aina, mutta tunnen silti, kun aikani umpeutuu, se johtuu enemmän minusta kuin heistä. Nyt kun monta päivää on mennyt, minun pitäisi jo voida paremmin, ja kun en voi, haluan vain kaivautua piiloon ja olla vähän aikaa yksin.

Tahdon myös antaa heille heidän elämänsä takaisin. Antin kesäloma alkaa huomenna. Anna odottaa heidän ensimmäistä lastaan. Hän maannut koko kevään tällä samalla sohvalla, ensin oksennellen pilkkopimeässä, viileässä huoneessa aamusta iltaan, sitten välttääkseen ennenaikaisia supistuksia. Seinä heidän sänkynsä yläpuolella on mustunut. Sitä vasten hän on pitänyt jalkojaan tunnista, päivästä, viikosta toiseen, silmät ummessa, sillä pahimpina aikoina hän ei voinut edes lukea, tekstin näkeminenkin sai hänet hamuamaan ämpäriä.

Jatkuva pahoinvointikaan ei onnistunut himmentämään hänen onneaan, ja pikkuhiljaa pieni kumpu on kasvanut valtavaksi, tarkkarajaiseksi palloksi hänen pitkässä vartalossaan.

– Olen ihan varma, vastaan maanantaiaamuna mahdollisimman vakuuttavalla äänensävyllä, kun Anna kysyy jälleen kerran pärjäänkö minä, olenko varmasti valmis palaamaan kotiin. Lopulta hän näyttää uskovan. Hän hymyilee kannustavasti vaikkakin jotenkin varovaisesti, pelkää varmaan, että on liian aikaista hymyillä täysin vapautuneesti.

– Mä tiedän, että sä selviät tästä ja saat jotain uutta hyvää tilalle.

Me istumme pyöreän keittiöpöydän ääressä, nyt kun hän vihdoin voi taas istua supistelematta. Heinäkuun loppu hehkuu

ikkunoiden takana, ja pöydällä on vieläkin pikkuleipiä, jotka Anna leipoi toissa päivänä. Mintunvihreissä jättimukeissa on hasselpähkinämaustetut maitokahvit. Joka aamu Anna on kysynyt, minkä maun haluaisin, ja minä olen valinnut, vaikka se mitä suuhuni laitan tai olen laittamatta, ei jaksa juuri nyt kiinnostaa minua ollenkaan.

– Minne te aiotte mennä nyt ensimmäiseksi? kysyn. Haluan kääntää keskustelun pois minun voinnistani, Annan on pakko olla jo nääntynyt aiheeseen.

– Antin vanhempien mökille, ja sitten pitää katsoa, kuinka kauas uskaltaa lähteä näin lähellä synnytystä, Anna sanoo eikä varmaankaan halua olla suunnitelmistaan tätä tarkempi, jotta minun loppukesäni ei tuntuisi niin ankealta heidän lomaansa verrattuna.

Tiedän, että häntä ahdistaa jättää minut yksin kaupunkiin, mutta hän ei pyydä enää mukaan, olen kieltäytynyt tarpeeksi monta kertaa. Minä en tahdo synkäksi hahmoksi heidän takapenkilleen, huollettavaksi heidän viimeisenä kahdenkeskisenä kesänään. En halua, että he joutuvat piilottamaan onneaan edessäni. Anna on ruvennut tekemään sitä. Kun vauva potkii, hän laittaa kätensä hellästi vatsalle, mutta ei enää pyydä minua kokeilemaan sitä, kuten teki ennen tätä surkeaa kesää, jota minun päättyvä parisuhteeni on värittänyt. Kun Antti sanoo puhelun lopuksi jotain, ja minä seison vieressä, niin Anna vastaa ”samoin” eikä että ”niin mäkin sua”. Tiedän sen olevan vain välittämistä, hän yrittää olla hienotunteinen, ymmärrän sen. Silti se tuntuu jotenkin väärältä, aivan kuin hän ei voisi olla minun kanssani oma itsensä, vaikka minä vellon hänen silmiensä edessä tunteideni moskaisimmassa pohjamudassa.

– Mä uskon rakkaudessa pitkäjänteisyyteen. Siihen, että lopulta sen aina tietää, oliko jokin oikein vai ei. Oon varma, että rakkaus korjaa itsensä tarvittaessa, tai toisaalta rikkoo, jos

niin on pakko käydä, kunhan sille vaan antaa tarpeeksi aikaa, Anna sanoo.

En vastaa, sanoisin taas niitä samoja asioita. Anna katsoo minua vakaa, lempeä katse silmissään ja nyökkää kannustavasti, ja jostain syystä hänen ikuinen maltillisuutensa ja kärsivällisyytensä vähän ärsyttää minua nyt, kun erosta lopulta tuli totta, mikä ei tietenkään ole reilua. Tiedän Annan oikeasti tarkoittavan joka sanaa, hän pystyy luottamaan rakkauden kaikkivoipaisuuteen. Hän ja Antti ovat olleet miljoona vuotta yhdessä, onnellisesti. Antilla oli jo alun perinkin sama sukunimi kuin Annalla ja minulla, Antti Aalto ja Anna Aalto. Mikä muu voisi osoittaa selvemmin, että heidät jos jotkut oli tarkoitettu yhteen? Heidän hyvän yhteisen elämänsä näkee täällä kaikkialla, valokuvissa jääkaapin ovelta, kylpytakeissa saunan naulassa, puoliksi palaneissa kynttilöissä sohvapöydällä. Heidän kotinsa on rakkauden alttari, ja nyt minusta tuntuu, että olen viipynyt siellä liian pitkään.

Soitan taksin ja raahaan tavarani eteiseen, valtaosa painavia kirjoja. Niitä oli Jonin luona varmaan kolmekymmentä, mutta juuri niitä en halunnut jättää sinne. Kaikki vaatteeni on pesty, ja Anna antaa mukaani vuoallisen kasvislasagnea.

– Onneksi sulla on vielä lomaa jäljellä, hän sanoo, mutta jotenkin epävarmaan sävyyn.

Luulen, että hänellä olisi parempi olo, jos olisin jo töissä, luulen että minullakin. Halaan häntä ovelta. Kiitän taas kaikesta avusta ja vannotan, että hän soittaa minulle heti kun synnytys alkaa.

MITÄ JOS SISÄLLÄ ON RAKKAUS, JOKA EI KOSKAAN PÄÄSE ULOS?

#hyvänmielenkirjat

Taas tuli riitaa. Jon lähti tapansa mukaan omille teilleen, ja Amanda itki koko yön, mutta tällä kertaa Jon ei tule takaisin. Amanda Aalto on jäänyt yksin, ja haave omasta lapsesta ja perheestä tuntuu kadonneen samasta ovesta kuin Jon.

Anna-sisko ja ihanat työkaverit – aina oikeat sanat löytävä Iida, energiaa pursuileva Stella ja eläkeiän jo aika päiviä sitten ohittanut Frau Fehling – tuovat lohtua, mutta ikävä ei lähde. On pakko yrittää keskittyä johonkin muuhun.

Onneksi Amandalla on toinenkin haave, jonka toteuttamiseksi hän pestautuu kesätöihin muuttofirmaan. Armoa anelevat lihakset ja parikymppisistä miehistä koostuva työtiimi ovat shokkihoitoa keholle ja mielelle. Ja vähitellen Amandan haaveisiin ujuttautuu myös hymy, joka sulattaa kovimmankin sydänjään.

BAZAR